

PASEN 2024

De viering van
Witte Donderdag,
Goede Vrijdag,
Stille Zaterdag
en de Paaswake

in de Martinikerk
en de Nieuwe Kerk

te Groningen

Martinidiensten - Vieringen voor student en Stadjer
en de Protestantse Gemeente Nieuwe Kerk te Groningen

VIERING VAN WITTE DONDERDAG

28 maart 2024, om 19.30 uur in de Martinikerk

Hartelijk welkom in de Martinikerk, in deze gezamenlijk viering van de gemeenschap rond de Martinidiesten - Vieringen voor student en Stadjer en de wijkgemeente Nieuwe Kerk.

De viering is voorbereid met Mirjam van den Briel en Rinka de Jager van de WGM.

De voorzang wordt verzorgd door Joke Bulthuis, Maarten van Damme, Mirjam Leentvaar en Ton Tromp.

Jan de Roos bespeelt het orgel.

Voorganger is Jasja Nottelman.

ORDE VAN DIENST

ORGELSPEL

De kaarsen op tafel worden ontstoken aan de Paaskaars.

OPENINGSLIED Lied 67A (een vertaling/bewerking van Psalm 67 door M. Copler, melodie L. Deiss). Voorzang: coupletten; refrein: allen.

refrein:

Heel de aar-de ju-belt en juicht voor de Heer,
hal-le-lu-ja, hal-le-lu-ja!

1 Ja, heel de aar-de moet God wel prij-zen,
lo-ven zijn mach-tig be-leid,
om-dat Hij steeds op won-de-re wij - ze

Voorzang: 2 Ja, God is goed, schenkt ons zijn zegen; toont ons zijn aanschijn van licht, Hij gaat ons voor op alle wegen, heeft uit de zonde ons opgericht.

Allen: *refrein*

Voorzang: 3 Hij is de God, die ons verblijdde, die onze nood heeft verstaan; die ons een hemels paasmaal bereidde en zonder vrees door de wereld laat gaan

Allen: *refrein*

Voorzang: 4 Laat alle volken uw almacht vrezen, aller lof zij U gewijd, Laat Heer, uw aam bezongen wezen, in aller eeuwen eeuwigheid.

Allen: *refrein*

BEGROETING

Voorganger: Ons samenzijn dragen we op aan God,

Allen: DIE LIEFDE IS EN GROND VAN ONS BESTAAN,

Voorganger: die ons stelt in zijn licht en ons roept tot zijn dienst,

Allen: DIE ONS VRIJHEID GEEFT

EN ONS VERANTWOORDELIJKHEID VRAAGT.

Voorganger: Gods genade en vrede zij met ons allen.

Allen: AMEN.

KYRIE en GLORIA

Na een gesproken kyriegebed zingen we Lied 301C (melodie I. de Sutter):

① Ky - ri - e e - lei - son,

② Chris - te e - lei - son,

③ Ky - ri - e e - lei - son. Liedboek Or,

gevolgd door Lied 305, "Alle eer en alle glorie" (tekst S.L.S. de Vries, melodie W. Vogel).

The image shows a musical score for the hymn 'Alle eer en alle glorie'. It consists of six staves of music in G major (one sharp) and 2/2 time. The lyrics are written below the notes. The score includes a key signature change to 3/2 time for the final two staves. A large, faint watermark of a figure is visible in the background of the page.

1 Al - le eer en al - le glo - rie
geldt de luis - ter - rij - ke naam!
Vier de vre - de die Hij he - den
uit - roept o - ver ons be - staan.
Aan - ge - zicht vol van licht,
zie ons vol ont - fer - ming aan!

2 Alle eer en alle glorie
geldt de Zoon, de erfgenaam!
Als genade die ons toekomt
is Hij onze nieuwe naam.
Licht uit licht, vergezicht,
steek ons met uw stralen aan!

3 Alle eer en alle glorie
geldt de Geest, die leven doet,
die de eenheid in ons ademt,
vlam die ons vertrouwen voedt!
Levenszon, liefdesbron,
maak de tongen los voorgoed!

GROET

Voorganger: De Levende zal bij jullie zijn!

Allen: MOGE ZIJN GEEST IN ONS MIDDEN ZIJN!

GEBED VAN DE WITTE DONDERDAG

EERSTE LEZING UIT DE BIJBEL: Exodus 12:15-20 (NBV₂₁)

Eet dan zeven dagen lang ongedesemd brood, en verwijder meteen op de eerste dag alle zuurdesem uit jullie huizen; wie op een van die zeven dagen iets eet dat zuurdesem bevat, moet uit de gemeenschap van Israël gestoten worden. ¹⁶De eerste en zevende dag zijn heilige dagen die jullie samen moeten vieren. Die beide dagen mag er geen enkele bezigheid verricht worden, jullie mogen alleen het voedsel bereiden dat ieder nodig heeft. ¹⁷Dit voorschrift blijft voor altijd van kracht.

Generatie na generatie moeten jullie het feest van het Ongedesemde brood vieren, omdat Ik jullie die dag, in groepen geordend, uit Egypte heb geleid. ¹⁸Van de avond van de veertiende dag van de eerste maand tot de avond van de eenentwintigste dag van die maand moeten jullie ongedesemd brood eten. ¹⁹Gedurende die zeven dagen mag er geen zuurdesem in jullie huizen te vinden zijn; iedereen die iets eet dat zuurdesem bevat, moet uit de gemeenschap van Israël gestoten worden, of het nu een vreemdeling is of een geboren Israëliet. ²⁰Eet niets dat met zuurdesem bereid is; eet uitsluitend ongedesemd brood, waar jullie ook wonen.”

We ZINGEN Psalm 116 (tekstbewerking K.A. Deurloo en S.L.S. de Vries; melodie W. Vogel). Verdeling voorzang-allen als aangegeven.

(refrein I)

Allen: Lief heb ik HEM, want hij hoort naar mijn stem.

Hij o - pent Zijn oor voor mijn kla - gen.

Zijn Naam roep ik uit al mijn da - gen.

- 3 Solo: Als mij gevangen houden
(recit.) banden van de dood,
als laatste angst mij weet te vinden,
als ik moet ondervinden
beklemmende pijn,

- 4 roep ik de Naam van God uit:
Red, HEER, mijn arme leven!
- 1-2 Allen:
(refrein I) Lief heb ik HEM, want Hij hoort naar mijn stem . . .
- 5-7 Solo:
(recit.) Genadig is de HEER,
die ons ontmoet met recht en met ontferming.
Behoeder is de HEER,
eenvoudigen zijn in Zijn hart geborgen.
Al ben ik gekleineerd,
met heel mijn wezen wacht ik op bevrijding.
Tot rust teruggekeerd,
vertrouw ik op de weldaad van de HEER.
- 1-2 Allen:
(refrein I) Lief heb ik HEM, want Hij hoort naar mijn stem . . .
- 10-11 Koor: Ik volhard in het vertrouwen
als ik spreken moet van dreiging,
door verbijstering bevangen:
mensen zijn zo vol misleiding,
vol bedrog. Ik blijf vertrouwen.
- 12 Solo:
(recit.) Hoe treed ik de HEER tegemoet?
zijn weldaad heb ik ervaren!
- 13-14 Ik zal de beker heffen,
de beker der bevrijding.
Als ik Hem tegemoet treed
zal ik mijn geloften betalen.
En uitroepen zal ik Zijn Naam
temidden van Zijn volk.
- 15 Koor: Kostbaar is in de ogen van de HEER
het bedreigde bestaan van Zijn getrouwen.

(refrein II)

Allen: Lief heb ik HEM, want hij hoort naar mijn stem.

In Zijn o - gen is kost - baar het le - ven

van men - sen die trouw zijn ge - ble - ven.

- 16 Solo: Zie HEER, hier ben ik, Uw knecht.
(recit.) Uw knecht ben ik,
van Uw dienstmaagd de zoon.
Gij hebt mijn boeien ontbonden.
- 17a U breng ik mijn offer van dank.
- 17b De Naam van de HEER roep ik uit.
- 18 Mijn geloften betaal ik de HEER
temidden van Zijn volk.
- 19 Koor: Heel Zijn volk komt hier tezamen.
In Zijn tempel klinkt mijn stem.
Hier roep ik de Naam der namen.
Hoor mij, stad Jerusaleem!

Allen: Je - ru - sa - lem, hier weer-klint on - ze stem.

Laat ho - ren vol - uit: Hal - le - loe - Jah.

Wij zin - gen ver - blijd: Hal - le - loe - Jah!

EVANGELIELEZING: Johannes 13: 1-15 (NBV₂₁)

Het was kort voor het pesachfeest. Jezus wist dat zijn tijd gekomen was en dat Hij uit de wereld terug zou keren naar de Vader. Hij had de mensen die Hem in de wereld toebehoorden lief, en zijn liefde voor hen zou tot het uiterste gaan. ²Jezus en zijn leerlingen hielden een maaltijd. De duivel had intussen Judas, de zoon van Simon Iskariot, ertoe aangezet om Jezus uit te leveren. ³Jezus, die wist dat de Vader Hem alle macht had gegeven en dat Hij van God was gekomen en weer naar God terug zou gaan, ⁴stond tijdens de maaltijd op. Hij legde zijn bovenkleed af, sloeg een linnen doek om ⁵en goot water in een waskom. Hij begon de voeten van zijn leerlingen te wassen, en droogde ze af met de doek die Hij omgeslagen had. ⁶Toen Hij bij Simon Petrus kwam, zei deze: 'U wilt toch niet mijn voeten wassen, Heer?' ⁷Jezus antwoordde: 'Wat Ik doe, begrijp je nu nog niet, maar later zul je het wel begrijpen.' ⁸'O nee,' zei Petrus, 'mijn voeten zult U niet wassen, nooit!' Jezus zei: 'Als Ik ze niet mag wassen, kun je niet bij Mij horen.' ⁹'Dan niet alleen mijn voeten, Heer,' antwoordde Simon Petrus, 'maar ook mijn handen en mijn hoofd!' ¹⁰Hierop zei Jezus: 'Wie gebaad heeft hoeft alleen nog zijn voeten te wassen, hij is al

helemaal rein. Jullie zijn dus rein – maar niet allemaal.’ ¹¹Hij wist namelijk wie Hem zou uitleveren, daarom zei Hij dat ze niet allemaal rein waren.

¹²Toen Hij hun voeten gewassen had, deed Hij zijn bovenkleed aan en ging weer naar zijn plaats. ‘Begrijpen jullie wat Ik gedaan heb?’ vroeg Hij. ¹³Jullie zeggen altijd “meester” en “Heer” tegen Mij, en terecht, want dat ben Ik ook. ¹⁴Als Ik, jullie Heer en jullie meester, je voeten gewassen heb, moet je ook elkaars voeten wassen. ¹⁵Ik heb een voorbeeld gegeven; wat Ik voor jullie heb gedaan, moeten jullie ook doen.

We ZINGEN Lied 569, “Toen Jezus wist: nu is gekomen” (tekst J. Zijlstra, melodie J. Wagenaar). Voorzang couplet 2, allen 1, 3 en 4.

1 Toen Je - zus wist: nu is ge - komen
 het uur om door de nacht te gaan,
 heeft Hij een lin - nen doek ge - no - men
 en wa - ter in een schaal ge - daan.

Liedboek Or

2 Hij gaf ons zwijgende een teken
 en kwam ons voet voor voet nabij,
 Hij deed het water van zich spreken,
 het stort zich uit en reinigt mij.

3 Zo is de Heer een knecht geworden
 en tot de bodem toe gegaan
 om ons met ootmoed te omgorden.
 Hij doet ons zijn geringheid aan.

4 Heer van mijn hart, U bent gekomen
 de nacht door naar uw grote dag,
 ik heb in eenvoud aangenomen
 dat ik U daarin volgen mag.

OVERWEGING

Moment van stilte

We ZINGEN nu Lied 565, "Het hoogste woord daalt uit het licht" (tekst Th. van Aquino, vertaling J.W. Schulte Nordholt; melodie Fl. van der Putt).
 Voorzang couplet 3 en 5, allen 1, 2, 4 en 6.

1. Het hoog - ste woord daalt uit het licht
 en blijft toch voor Gods aan - ge - zicht.
 Het geeft zich o - ver aan de nacht,
 zo wordt zijn gro - te werk vol - bracht.

2 Eén van zijn leerlingen verraadt
 Hem aan de vijand die Hem haat.
 Maar aan het maal des levens geeft
 Hij zich aan hen als brood dat leeft.

3 In twee gedaanten, brood en wijn,
 wil Hij ons aller voedsel zijn.
 Hij geeft zichzelf, zijn vlees en bloed,
 zodat Hij ons volkomen voedt.

4 Hij komt tot ons als lotgenoot,
 Hij deelt zich aan ons uit als brood,
 als losgeld geeft Hij zich aan 't kruis
 en als ons loon in 't vaderhuis.

5 O zalig Lam dat voor ons boet,
 de deur des hemels opendoet,
 de vijand staat hier om ons heen,
 Gij kunt ons helpen, Gij alleen.

6 De enige, drieëne Heer,
 zij eeuwig alle lof en eer,
 die in het vaderland ons geeft
 het leven dat geen einde heeft.

COLLECTE

De bestemming van de diaconale collecte van vanavond wordt toegelicht door Martin de Bruijn van de Werkgroep Diaconaat.

Tijdens de collecte klinkt "From the rising of the sun", een motet van de Engelse componist Frederick Arthur Gore Ouseley (1825-1889).

From the rising of the sun unto the going
down of the same my Name shall be great
among the Gentiles; and in every place
incense shall be offered up unto my Name:
for my Name shall be great among the heathen,
thus saith the Lord!

(Maleachi 1:11)

Van waar de zon opkomt tot waar zij ondergaat,
is mijn naam groot onder de volken, allerwege
wordt mijn naam reukwerk gebracht, want groot
is mijn naam onder de volken, zegt de Here der
heerscharen.

(NBG)

VOORBEDEN

Iedere voorbede eindigt met de woorden "Zo bidden wij U," waarop wij zingend antwoorden met Lied 568B, "Ubi caritas" (melodie J. Gelineau).

U - bi ca - ri - tas et a - mor,

u - bi ca - ri - tas De - us i - bi est.

Liedboek Or

We vormen een kring om samen de GEMEENSCHAP VAN
BROOD EN WIJN te vieren.

Wij zingen het tafelgebed, "Gij die weet wat in mensen omgaat" (tekst
H. Oosterhuis, melodie B.M. Huijbers) uit Verzameld Liedboek, blz. 612.

4

Allen: Gij — die weet wat in men - sen
om - gaat aan hoop en twij - fel, dom - heid,
drift, ple - zier, on - ze - ker - heid.
rit. *a tempo*

Solo: Gij die ons den - ken peilt en
ie - der woord naar waar - heid schat en wat on -
zeg - baar is on - mid - del - lijk ver - staat.

Koor: Gij toetst ons hart en Gij zijt gro - ter dan ons hart.
Op elk van ' ons houdt Gij uw oog ge - richt.
En — nie - mand, of hij heeft een
rit. *a tempo*
naam bij U. *Solo:* En nie - mand valt, of hij
valt in uw han - den en nie - mand

8

leeft, of hij leeft naar U toe.

Allen: Maar nooit heeft ie-mand U ge-
zien. In dit heel - al zijt Gij on-
hoor - baar. En diep in de aar - de
klinkt uw stem niet. *rit.* En ook 'uit de *a tempo*
hoog-te niet. *Solo:* En — nie-mand die de
dood is — in - ge-gaan, keer-de ooit
terug, om ons — van U te groe - ten.
Allen: Aan — U zijn wij ge - hecht. Naar U ge -
noemd. Gij al-leen weet wat dat be -
te - kent. Wij — niet. Wij gaan de
we - reld door met dich - te o - gen.
16 *rit.* *a tempo*

Koor: Maar soms her - in - ne-ren wij

ons een naam, — een oud ver -
 haal dat ons — is — door-ver-teld,
 o-ver een mens die vol — was van uw
 kracht, Je - zus van Na - za - reth, —
 — een zoon van A - bra - ham.
Allen: In — hem zou uw ge - na - de zijn ver -
 sche-nen, uw mild-heid en uw trouw.
 In hem zou, voor - goed, aan het
 licht ge - ko - men zijn hoe Gij be - staat:
 weer-loos, en zel-ve-loos, die-naar van men-sen.
rit. *a tempo*
Solo: Hij was zo - als wij zou - den
 wil-len zijn: een mens van God, een vriend,
 — een licht, een her-der, die niet ten

ei - gen ba - te — heeft ge - leefd, —
 en niet ver - geefs, on - vrucht - baar, is ge -
 stor - ven. *Koor:* Die in de laat - ste nacht
 dat hij nog leef - de het brood ge -
 bro - ken heeft — en — uit - ge - deeld,
 en heeft ge - zegd: Neemt, eet, dit is mijn
 li - chaam - zo zult gij doen, tot mijn
 — ge - dach - te - nis.
Allen: Toen nam hij ook de be - ker, —
 — en hij — zei: — Dit is het
 nieuw ver - bond, dit is mijn bloed,
 dat wordt ver - go - ten tot ver -
 ge - ving van uw zon - den. Als je uit

de - ze be - ker drinkt, denk dan aan mij.

Solo: Tot zijn ge - dach - te - nis ne - men wij daar -

om dit brood en bre - ken het voor el -

kaar, *Koor:* om goed te we - ten -

wat ons te wach - ten staat als wij

lé - ven - hem - ach - ter - na. *herhalen ad libitum*

rit. *a tempo*

Allen: Als - Gij hem hebt ge - red - van de

dood, God, als hij, dood en be - gra -

- ven, toch leeft bij U, redt dan ook

ons en houdt ons - in - le - ven,

haal ook ons door de dood heen, nu.

En maak ons nieuw, want waar - om hij -

wel, - en waar - om wij niet - wij

Samen bidden we het Onze Vader:

Allen: Onze Vader, die in de hemel zijt,
                      uw Naam worde geheiligd.
                      Uw Koninkrijk kome.
                      Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.
                      Geef ons heden ons dagelijks brood.
                      En vergeef ons onze schulden
                      zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
                      En leid ons niet in verzoeking,
                      maar verlos ons van de boze.
                      Want van U is het koninkrijk
                      en de kracht en de heerlijkheid
                      in eeuwigheid. Amen.

VREDEGROET

NODIGING

Tijdens het delen van brood en wijn zingen wij het lied "Bleibet hier und wachet mit mir" uit Taizé.

Blei - bet hier und wa - chet mit mir. Wa - chet und
 be - tet, wa - chet und be tet.

DANKGEBED

DE TAFEL WORDT LEEGGEHAALD

De kaarsen worden gedoofd, de tafel wordt afgeruimd, brood en wijn,
de kaarsen en het antependium worden uit de kerk weggedragen.
Alleen de Paaskaars blijft brandend staan.

SLOTWOORDEN

Eens zal het lied vanuit de diepte
stromen naar omhoog
zoals de vogels vliegen
naar de horizon
en verder nog

dan zal het lied de vragen dragen
tot waar elk klagen wordt gehoord

eens zal het licht vanuit de hemel
stromen naar omlaag
zoals de bergbeek thuiskomt
in de oceaan
en blijven mag

dan zal het licht de tranen drogen
omdat het klagen werd gehoord

en tot die tijd
zolang oorlogen woeden
zolang woorden breken
zolang mensen sterven
de zon wordt verduisterd
het zingen verstomt

tot zolang
laat mij bij jou een schuilplaats vinden
laat mij voor jou een schuilplaats zijn

eens zullen zij stromen
door donker en diepten
door tranen en zwijgen
het lied en het licht

(Margreet Spoelstra)

In stilte verlaten wij de kerk.

Het is een nacht van waken en bidden.

Diaconale Collecte
Witte Donderdag

NB: Voor de bezoekers van de vieringen
op Witte Donderdag en Goede Vrijdag:
Wilt u dit liturgieboekje na afloop van de
dienst weer terugleggen bij de uitgang,
tenzij u het morgen weer meebrengt naar
de volgende viering.

VIERING VAN GOEDE VRIJDAG

29 maart 2024, om 19.30 uur in de Nieuwe Kerk

Hartelijk welkom in de Nieuwe Kerk, in deze gezamenlijk viering van de wijkgemeente Nieuwe Kerk en de gemeenschap rond de Martinidiensten - Vieringen voor student en Stadjer.

Aan deze dienst werken mee:

Han Warmelink, tenor (Evangelist)

Hans de Wolf, bas (Jezus)

Cantorij van de Nieuwe Kerk o.l.v. Mannes Hofsink, cantor-organist

Peter Westerbrink, organist

ds. Evert Jan Veldman, voorganger

BIJ HET BEGIN

STILTE

***'Jezus zal in doodsstrijd zijn
tot aan het einde van de wereld'
(Blaise Pascal)***

BEMOEDIGING

Voorganger: Wie woont in de hoede van de allerhoogste God
Allen: **OVERNACHT IN DE SCHADUW VAN DE ALMACHTIGE.**
Voorganger: Bij nacht en ontij heb je niets te vrezen
Allen: **HIJ IS EEN SCHILD, EEN MUUR OM JE HEEN.**
(Psalm 91)

Voorganger: Hij was het die onze ziekten droeg,
Allen: **DIE ONS LIJDEN OP ZICH NAM.**
Voorganger: Wij echter zagen hem als een verstoteling,
Allen: **DOOR GOD GESLAGEN EN VERNEDERD.**
Voorganger: Om onze zonden werd hij doorboord,
Allen: **OM ONZE WANDADEN GEBROKEN.**
Voorganger: Voor ons welzijn werd hij getuchtigd,
Allen: **ZIJN STRIEMEN BRACHTEN ONS GENEZING.**
(Jesaja 53)

We ZINGEN Psalm 22 berijmd (melodie Genève 1542/Lyon 1547).

1 Mijn God, mijn God, waarom verlaat Gij mij
 en blijft zo ver, ter-wijl ik tot U schrei,
 en redt mij niet, maar gaat aan mij voor-bij?
 Hoe blijft Gij zwijgen?
 Mijn God, ik doe tot U mijn kreten stij-gen
 bij dag, bij nacht. Tot U slechts kan ik vluchten,
 maar krijg geen rust, geen antwoord op mijn zuchten
 in klacht op klacht.

Liedboek O

2 Nochtans, op U, o God die heilig zijt
 en troont op lofgezangen, U gewijd
 door Israël dat Gij hebt uitgeleid,
 steunt ons vertrouwen,
 immers, de vaderen bleven op U bouwen,
 dat Gij hen nam in heilige bescherming:
 Gij hebt, als zij U riepen om ontferming,
 hen niet beschaamd.

3 Maar ik, mijn God, lig machteloos terneer,
 Ik word vertrappt, ik heb geen leven meer.
 Meesmuilend gaan zij tegen mij tekeer,
 al die mij smaden.
 Zij raden mij, terwijl zij mij verraden:
 'Zoek het bij God, geef Hem uw leed te dragen,
 Hij zal u redden naar zijn welbehagen'.
 zo klinkt hun spot.

UIT DE SCHRIFTEN

GEBED VOOR DE GOEDE VRIJDAG

De Johannes Passion
van Heinrich Schütz (1585-1672)

Introitus

Das Leiden unsers Herren Jesu Christi,
 wie uns das beschreibet der heilige Evangeliste Johannes.

Johannes 18:1-11

1 Da Jesus solches geredet hatte, ging er hinaus mit seinen Jüngern über den Bach Kidron. Da war ein Garten, darein ging Jesus und seine Jünger.

2 Judas aber, der ihn verriet, wußte den Ort auch; denn Jesus versammelte sich oft daselbst mit seinen Jüngern.

3 Da nun Judas zu sich hatte genommen die Schar und der Hohenpriester und Pharisäer Diener, kommt er dahin mit Fackeln, Lampen und mit Waffen.

4 Als nun Jesus wußte alles, was ihm begegnen sollte, ging er hinaus und sprach zu ihnen: Wen suchet ihr?

5 Sie antworteten ihm: Jesum von Nazareth. Jesus spricht zu ihnen: Ich bin's. Judas aber, der ihn verriet, stund auch bei ihnen.

6 Als nun Jesus zu ihnen sprach: Ich bin's, wichen sie zurück und fielen zu Boden.

7 Da fragte er sie abermal: Wen suchet ihr? Sie aber sprachen: Jesum von Nazareth.

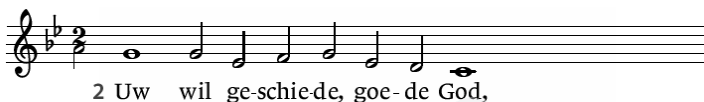
8 Jesus antwortete: Ich hab's euch gesagt, daß ich es sei. Suchet ihr denn mich, so lasset diese gehen

9 (auf daß das Wort erfüllet würde, welches er sagte: Ich habe der keinen verloren, die du mir gegeben hast).

10 Da hatte Simon Petrus ein Schwert und zog es aus und schlug nach des Hohenpriesters Knecht und hieb ihm sein rechtes Ohr ab; und der Knecht hieß Malchus.

11 Da sprach JESus zu Petrus: Stecke dein Schwert in die Scheide! Soll ich den Kelch nicht trinken, den mir mein Vater gegeben hat?

We ZINGEN het tweede couplet van Lied 370, "Vader, die woont in hemels licht" (tekst A. Troost, melodie Leipzig 1539).

laat ons niet o - ver aan ons lot,
 be - waar de aar - de voor de dood
 en geef van dag tot dag ons brood.
 Ver - geef als wij: laat uw ge - duld
 steeds gro - ter zijn dan on - ze schuld.

Liedboek Or

Johannes 18:12-23

12 Die Schar aber und der Oberhauptmann und die Diener der Juden nahmen Jesum und banden ihn

13 und führten ihn aufs erste zu Hannas; der war des Kaiphas Schwäher, welcher des Jahrs Hoherpriester war.

14 Es war aber Kaiphas, der den Juden riet, es wäre gut, daß ein Mensch würde umgebracht für das Volk.

15 Simon Petrus aber folgte Jesu nach und ein anderer Jünger. Derselbige Jünger war dem Hohenpriester bekannt und ging mit Jesu hinein in des Hohenpriesters Palast.

16 Petrus aber stund draußen vor der Tür. Da ging der andere Jünger, der dem Hohenpriester bekannt war, hinaus und redete mit der Türhüterin und führte Petrus hinein.

17 Da sprach die Magd, die Türhüterin zu Petrus: Bist du nicht auch dieses Menschen Jünger einer? Er sprach: Ich bin's nicht.

18 Es stunden aber die Knechte und Diener und hatten ein Kohlenfeuer gemacht (denn es war kalt) und wärmten sich. Petrus aber stund bei ihnen und wärmte sich.

19 Aber der Hohepriester fragte Jesum um seine Jünger und um seine Lehre.

20 Jesus antwortete ihm: Ich habe frei öffentlich geredet vor der Welt. Ich habe allezeit gelehret in der Schule und in dem Tempel, da alle Juden zusammenkommen, und habe nichts im Verborgenen geredet.

21 Was fragest du mich darum? Frage die darum, die gehöret haben, was ich zu ihnen geredet habe. Siehe, dieselbigen wissen, was ich gesagt habe.

22 Als er aber solches redete, gab der Diener einer, die dabeistunden, Jesu einen Backenstreich und sprach: Sollst du dem Hohenpriester also antworten?

23 Jesus antwortete: Hab' ich übel geredet, so beweise es, daß es böse sei; habe ich aber recht geredet, was schlägest du mich?

We ZINGEN nu Lied 577, "O wereld, zie uw leven" (tekst P. Gerhardt, vert. A.C. den Besten, Muus Jacobse, J.W. Schulte Nordholt, J. Wit; melodie H. Isaac/J.S.Bach).

1 O wereld, zie uw le - ven
 hoog aan het kruis ge - he - ven,
 uw heil zinkt in de dood.
 De eer - ste - ling van al - len
 laat stil zich wel - ge - val - len
 ver - druk - king, sla - gen, hoon en spot.

Liedboek On

2 Wie heeft U zo geslagen,
 waarom moet Gij verdragen
 die bitterheid en pijn?
 Gij zijt toch zonder zonde,
 toch niet in 't kwaad gebonden
 als wij en onze kind'ren zijn.

Johannes 18:24-27

24 Und Hannas sandte ihn gebunden zu dem Hohenpriester Kaiphas.

25 Simon Petrus aber stund und wärmete sich. Da sprachen sie zu ihm: Bist du nicht seiner Jünger einer? Er verleugnete aber und sprach: Ich bin's nicht.

26 Spricht des Hohenpriesters Knechte einer, ein Gefreundeter des, dem Petrus das Ohr abgehauen hatte: Sah ich dich nicht im Garten bei ihm?

27 Da verleugnete Petrus abermal; und alsbald kräheete der Hahn.

ZINGEN Lied 649, "O Heer, blijf toch niet vragen" (tekst J. Wit, melodie N. Verrips).

1 O Heer, blijf toch niet vra - gen.

Gij weet dat ik U haat,

dat ik geen kruis wil dra - gen,

niet gaan waar-heen Gij gaat.

O Heer, blijf toch niet vra - gen.

Liedboek O

2 O Heer, heb mededogen.
 Vraag toch niet weer. Gij weet
 dat ik U steeds verloochen,
 dat ik U steeds vergeet.
 O Heer, heb mededogen.

3 Gij vraagt ten tweeden male.
 Gij, Herder, spreekt zo zacht
 van schapen die verdwalen
 en kermen in de nacht.
 Gij vraagt ten tweeden male.

4 Heer, blijf mij niet ontroeren.
 Ik stond wel voor U klaar,
 als ik een zwaard mocht voeren;
 maar dit is mij te zwaar.
 Heer, blijf mij niet ontroeren.

5 Ten derden male vraagt Gij.
 Gij laat niet van mij af.
 Mijn haat, mijn opstand draagt Gij,
 begraaft ze in uw graf.
 Ten derden male vraagt Gij.

Johannes 18:28-40

28 Da führten sie Jesum von Kaiphas vor das Richthaus. Und es war früh. Und sie gingen nicht in das Richthaus, auf daß sie nicht unrein würden, sondern Ostern essen möchten.

29 Da ging Pilatus zu ihnen heraus und sprach: Was bringet ihr für Klage wider diesen Menschen?

30 Sie antworteten und sprachen zu ihm: Wäre dieser nicht ein Übeltäter wir hätten dir ihn nicht überantwortet.

31 Da sprach Pilatus zu ihnen: So nehmet ihr ihn hin und richtet ihn nach eurem Gesetz. Da sprachen die Juden zu ihm: Wir dürfen niemand töten

32 (auf daß erfüllet würde das Wort Jesu, welches er sagte, da er deutete, welches Todes er sterben würde).

33 Da ging Pilatus wieder hinein ins Richthaus und rief Jesu und sprach zu ihm: Bist du der Juden König?

34 Jesus antwortete: Redest du das von dir selbst, oder haben's dir andere von mir gesagt?

35 Pilatus antwortete: Bin ich ein Jude? Dein Volk und die Hohenpriester haben dich mir überantwortet; was hast du getan?

36 Jesus antwortete: Mein Reich ist nicht von dieser Welt. Wäre mein Reich von dieser Welt, meine Diener würden d'rum kämpfen, daß ich den Juden nicht überantwortet würde; aber nun ist mein Reich nicht von dannen.

37 Da sprach Pilatus zu ihm: So bist du dennoch ein König? Jesus antwortete: Du sagst es, ich bin ein König. Ich bin dazu geboren und in die Welt kommen, daß ich die Wahrheit zeugen soll. Wer aus der Wahrheit ist, der höret meine Stimme.

38 Spricht Pilatus zu ihm: Was ist Wahrheit? Und da er das gesagt, ging er wieder hinaus zu den Juden und spricht zu ihnen: Ich finde keine Schuld an ihm.

39 Ihr habt aber eine Gewohnheit, daß ich euch einen auf Ostern losgebe; wollt ihr nun, daß ich euch der Juden König losgebe?

40 Da schrienen sie wieder allesamt und sprachen: Nicht diesen, sondern Barabbas. Barabbas aber war ein Mörder.

We ZINGEN Lied 586, "Zie de mens die in zijn lijden" (tekst H. Stufkens, melodie F. de Vries).

1 Zie de mens die in zijn lij-den
te - ken werd voor al - le tij-den
van wat lief-de dra-gen kan.

Liedboek Online

2 Weerloos heeft Hij heel zijn leven
zich aan anderen gegeven –
weergaloos is Hij alleen.

3 Die hem ooit op handen droegen
zijn dezelfde die hem sloegen
en die vroegen om zijn dood.

4 Maar nog is zijn hart bewogen
om hun blinde onvermogen –
stervende pleit hij hen vrij.

Johannes 19:1-5

1 Da nahm Pilatus Jesum und geißelte ihn.

2 Und die Kriegsknechte flochten eine Krone von Dornen und setzten sie auf sein Haupt und legten ihm ein Purpurkleid an

3 und sprachen: Sei gegrüßet, lieber Judenkönig! und gaben ihm Backenstrieche.

4 Da ging Pilatus wieder heraus und sprach zu ihnen: Sehet, ich führe ihn heraus zu euch, daß ihr erkennet, daß ich keine Schuld an ihm finde.

5 Also ging Jesus heraus und trug eine Dornenkrone und Purpurkleid. Und er spricht zu ihnen: Sehet, welch ein Mensch!

ZINGEN Lied 576A, "O hoofd vol bloed en wonden" (tekst P. Gerhardt, vert. J.W. Schulte Nordholt; melodie H.L. Hassler).

1 O hoofd vol bloed en won-den,
be - dekt met smaat en hoon,
o hoofd zo wreed ge-schon-den,
uw kroon een door-nen-kroon,
o hoofd eens schoon en heer-lijk
en stra-lend als de dag,

hoe lijdt Gij nu zo deer-lijk!

Ik groet U vol ont - zag.

Liedboek O

2 O hoofd zo hoog verheven,
 o goddelijk gelaat,
 waar werelden voor beven,
 hoe bitter is uw smaad!
 Gij, eens in 't licht gedragen,
 door engelen omstuwde,
 wie heeft U zo geslagen
 gelasterd en gespuwd?

Johannes 19:6-16a

6 Da ihn die Hohenpriester und die Diener sahen, schrieten sie und sprachen: Kreuzige, kreuzige! Pilatus spricht zu ihnen: Nehmet ihr ihn hin und kreuziget; denn ich finde keine Schuld an ihm.

7 Die Juden antworteten ihm: Wir haben ein Gesetz, und nach dem Gesetz soll er sterben; denn er hat sich selbst zu Gottes Sohn gemacht.

8 Da Pilatus das Wort hörte, fürchtete er sich noch mehr

9 und ging wieder hinein in das Richthaus und spricht zu Jesu: Von wannen bist du? Aber Jesus gab ihm keine Antwort.

10 Da sprach Pilatus zu ihm: Redest du nicht mit mir? Weißt du nicht, daß ich Macht habe, dich zu kreuzigen, und Macht habe, dich loszugeben?

11 Jesus antwortete: Du hättest keine Macht über mich, wenn sie dir nicht wäre von oben herab gegeben; darum, der mich dir überantwortet hat, der hat größere Sünde.

12 Von dem an trachtete Pilatus, wie er ihn losließe. Die Juden aber schrieten und sprachen: Lässst du diesen los, so bist du des Kaisers Freund nicht; denn wer sich zum Könige macht, der ist wider den Kaiser.

13 Da Pilatus das Wort hörte, führte er Jesum heraus und setzte sich auf den Richterstuhl an der Stätte, die da heißt Hochpflaster, auf ebräisch aber Gabbatha.

14 Es war aber der Rüsttag auf Ostern um die sechste Stunde. Und er spricht zu den Juden: Sehet, das ist euer König!

15 Sie schrieten aber: Weg, weg mit dem, kreuzige ihn! Spricht Pilatus zu ihnen: Soll ich euren König kreuzigen? Die Hohenpriester antworteten: Wir haben keinen König denn den Kaiser.

16 Da überantwortete er ihn ihnen, daß er gekreuzigt würde.

We ZINGEN het vierde couplet van Lied 587, "Licht voor de wereld"
(tekst R. Borkent, melodie J. Crüger).

4 Hier is God zelf, ont-daan van al-le glo-rie,
de mens die uit de he-mel is ge-bo-ren.
Ik ben de ge-sel die Hem o-pen-haal-de,
ik laat hem val-len.

Johannes 19:16b-30

Sie nahmen aber Jesum und führeten ihn hin.

17 Und er trug sein Kreuz und ging hinaus zur Stätte die da heißt Schädelstätte, welche heißt auf ebräisch Golgatha.

18 Allda kreuzigten sie ihn und mit ihm zwei andere zu beiden Seiten, Jesum aber mitten inne.

19 Pilatus aber schrieb eine Überschrift und setzte sie auf das Kreuz; und war geschrieben: JEsus von Nazareth, der Juden König.

20 Diese Überschrift lasen viel Juden; denn die Stätte war nahe bei der Stadt, da Jesus gekreuziget ist. Und es war geschrieben auf ebräische, griechische und lateinische Sprache.

21 Da sprachen die Hohenpriester der Juden zu Pilatus: Schreibe nicht: Der Juden König; sondern daß er gesagt habe: Ich bin der Juden König.

22 Pilatus antwortete: Was ich geschrieben habe, das hab' ich geschrieben.

23 Die Kriegsknechte aber, da sie Jesum gekreuziget hatten, nahmen sie seine Kleider und machten vier Teile, einem jeglichen Kriegsknecht ein Teil, dazu auch den Rock. Der Rock aber war ungenähet, von oben an gewirket durch und durch.

24 Da sprachen sie untereinander: Lasset uns den nicht zerteilen, sondern darum losen, wes er sein soll (auf daß erfüllet würde die Schrift, die da, sagt: Sie haben meine Kleider unter sich geteilet und haben über meinen Rock das Los geworfen). Solches taten die Kriegsknechte.

25 Es stund aber bei dem Kreuze Jesu seine Mutter und seiner Mutter Schwester Maria, des Kleophas Weib, und Maria Magdalena.

26 Da nun Jesus seine Mutter sah und den Jünger dabeistehen, den er liebhatte spricht er zu seiner Mutter: Weib, siehe das ist dein Sohn!

27 Danach spricht er zu dem Jünger siehe, das ist deine Mutter! Und von der Stunde an nahm sie der Jünger zu sich.

28 Danach, als Jesus wußte, daß schon alles vollbracht war, daß die Schrift erfüllet würde, spricht er: Mich dürstet!

29 Da stund ein Gefäß voll Essigs. Sie aber fülleten einen Schwamm mit Essig und legten ihn um einen Ysop und hielten es ihm dar zum Munde.

30 Da nun Jesus den Essig genommen hatte, sprach er: Es ist vollbracht! Und neigete das Haupt und verschied.

STILTE

Johannes 19:31-42

31 Het was voorbereidingsdag, en de Joden wilden voorkomen dat de lichamen op sabbat, en nog wel een bijzondere sabbat, aan het kruis zouden blijven hangen.

Daarom vroegen ze Pilatus of de benen van de gekruisigden gebroken mochten worden en of ze de lichamen mochten meenemen. 32 Toen braken de soldaten de benen van de eerste die tegelijk met Jezus gekruisigd was, en ook die van de ander. 33 Vervolgens kwamen ze bij Jezus, maar ze zagen dat Hij al gestorven was. Daarom braken ze zijn benen niet. 34 Maar een van de soldaten stak een lans in zijn zij en meteen vloeyde er bloed en water uit. 35 Hiervan getuigt iemand die het zelf heeft gezien, en zijn getuigenis is betrouwbaar. Hij weet dat hij de waarheid spreekt en wil dat ook u gelooft. 36 Dit gebeurde omdat de Schrift in vervulling moest gaan: 'Geen van zijn beenderen zal verbrijzeld worden.' 37 Een andere schrifttekst zegt: 'Ze zullen hun blik richten op Hem die ze hebben doorstoken.'

38 Na deze gebeurtenissen vroeg Josef van Arimatea – die een leerling van Jezus was, maar uit angst voor de Joden in het geheim – aan Pilatus of hij het lichaam van Jezus mocht meenemen. Pilatus gaf toestemming en Josef nam het lichaam mee. 39 Nikodemus, die destijds 's nachts naar Jezus toe gegaan was, kwam ook; hij had een mengsel van mirre en aloë bij zich, wel honderd litra. 40 Ze wikkelden Jezus' lichaam met de balsem in linnen, zoals gebruikelijk is bij een Joodse begrafenis. 41 Bij de plaats waar Jezus gekruisigd was lag een tuin, en daar was een nieuw graf, waarin nog nooit iemand begraven was. 42 Omdat het voor de Joden voorbereidingsdag was en dat graf dichtbij was, legden ze Jezus daarin.

38 Na deze gebeurtenissen vroeg Josef van Arimatea – die een leerling van Jezus was, maar uit angst voor de Joden in het geheim – aan Pilatus of hij het lichaam van Jezus mocht meenemen. Pilatus gaf toestemming en Josef nam het lichaam mee. 39 Nikodemus, die destijds 's nachts naar Jezus toe gegaan was, kwam ook; hij had een mengsel van mirre en aloë bij zich, wel honderd litra. 40 Ze wikkelden Jezus' lichaam met de balsem in linnen, zoals gebruikelijk is bij een Joodse begrafenis. 41 Bij de plaats waar Jezus gekruisigd was lag een tuin, en daar was een nieuw graf, waarin nog nooit iemand begraven was. 42 Omdat het voor de Joden voorbereidingsdag was en dat graf dichtbij was, legden ze Jezus daarin.

Conclusion

○ hilf, Christe, Gottes Sohn,
durch dein bitter Leiden,
daß wir dir stets untertan,
all Untugend meiden,

deinen Tod und sein Ursach,
fruchtbarlich bedenken,
dafür wiewohl arm und schwach
dir Dankopfer schenken.

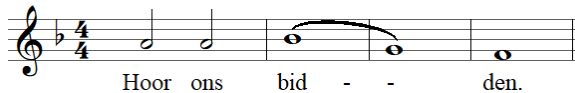
OVERWEGING 'Mij dorst' (Joh. 19:28 – NBG 1951)

De cantorij ZINGT de spiritual "Were you there?" (arr. Richard Allain).

Were you there when they crucified my Lord?
 Oh, sometimes it causes me to tremble.
 Were you there when they crucified my Lord?
 Were you there when they nailed him to the tree?
 Oh, sometimes it causes me to tremble.
 Were you there when they nailed him to the tree?
 Were you there when they laid him in the tomb?
 Oh, sometimes it causes me to tremble.
 Were you there when they laid him in the tomb?

GEBEDEN VAN DE GOEDE VRIJDAG

met als acclamatie:

TOT SLOT

LOFVERHEFFING

Voorganger: Aan de Vader hoog verheven,
 Allen: AAN DE ZOON DIE VOOR ONS LIJDT,
 Voorganger: aan de trooster van ons leven,
 Allen: HEILIGE DRIEVULDIGHEID,
 Voorganger: zij de eer en kracht gegeven
 Allen: NU EN TOT IN EEUWIGHEID.

We verlaten de kerk in stilte.

NB: Voor de bezoekers van de vieringen op Witte Donderdag en Goede Vrijdag: Wilt u dit liturgieboekje na afloop van de dienst weer terugleggen bij de uitgang, tenzij u het morgen weer meebrengt naar de volgende viering.

VIERING VAN STILLE ZATERDAG

30 maart 2024, om 22.00 in de Nieuwe Kerk

Het orgel wordt bespeeld door Mannes Hofsink.
Voorganger is ds. Evert Jan Veldman.

ORDE VAN DIENST

STILTE

GEBED

Voorganger: In mijn overmoed dacht ik:
Nooit zal ik wankelen.
HEER, u had mij lief
en ik stond als een machtige berg,
u verborg uw gelaat
en ik bezweek van angst.

U, HEER, roep ik aan,
u, Heer, smee ik om genade.
Wat baat het u als ik sterf,
als ik afdaal in het graf?
Kan het stof u soms loven
en getuigen van uw trouw?

Luister, HEER, en toon uw genade,
HEER, kom mij te hulp.

(Psalm 30:7-11)

We ZINGEN Psalm 116 berijmd (melodie Genève 1562).

1 God heb ik lief, want die ge-trou-we Heer
nam, toen ik riep, met toe-ge-ne-gen o - ren

mijn woor-den aan. Hij zal mij blij-ven ho-ren
en le-vens-lang ben ik niet een-zaam meer.

2 Toen de benauwdheid dreigend op mij viel
en angsten voor het doodsrrijk mij bekropen,
heb ik de naam des Heren aangeroepen
en weende: Heer mijn God, bewaar mijn ziel.

Voorganger: Gij wacht op ons totdat wij opengaan voor U.
Allen: WIJ WACHTEN OP UW WOORD
DAT ONS ONTVANKELIJK MAAKT.
Voorganger: Stem ons af op uw stem,
Allen: OP UW STILTE.

LEZING Jona 2

De HEER liet Jona opslokken door een grote vis. Drie dagen en drie nachten zat Jona in de buik van de vis. ²Toen begon hij in de buik van de vis tot de HEER, zijn God, te bidden:

- ³In mijn nood riep ik de HEER aan
en Hij antwoordde mij.
Uit het rijk van de dood schreeuwde ik om hulp –
U hoorde mijn stem!
⁴U slingerde mij de diepte in, naar het hart van de zee.
Kolkend water heeft mij omgeven,
zwaar sloegen uw golven over mij heen.
⁵Ik dacht: Verstoten ben ik, verbannen uit uw ogen.
Maar eens zal ik weer uw heilige tempel aanschouwen.
⁶Het water sneed mij de adem af.
Muren van water hebben mij omgeven,
met wier is mijn hoofd omwonden.
⁷Ik zonk naar de bodem, waar de bergen oprijzen,
naar het rijk dat zijn grendels voorgoed achter mij sloot.
Maar U trok mij levend uit de dood omhoog,
o HEER, mijn God!
⁸Toen mijn levensadem mij verliet,

riep ik U aan, HEER,
 en mijn gebed kwam tot U in uw heilige tempel.
 9 Zij die armzalige goden vereren,
 verlaten U, trouwe God,
 10 maar ik zal mijn stem in dank verheffen
 en U offers brengen;
 mijn geloften los ik in.
 Het is de HEER die redt!
 11 Toen, op bevel van de HEER, spuwde de vis Jona uit op het droge.

ZINGEN Lied 610, "Zo dor en doods" (tekst S.L.S. de Vries, melodie Mainz 1628).

1 Zo dor en doods,
 zo le - ven - loos
 ver - lamd, uit - een - ge - sla - gen,
 zon - der hoop en zon - der troost
 slij - ten wij de da - gen.

Liedboek Or

2 God, zie ons dan
 teloor gegaan,
 verstaend en doodgezwegen,
 levend waar geen dag meer is,
 nacht aan nacht geregen.

3 Zijt Gij het, Heer,
 die weet wanneer
 wij ooit zullen herleven?
 Met uw adem kunt Gij toch
 ons het leven geven?

GEDICHT

"De afdaling" van Ida Gerhardt

Op de Elisabeth van Maasbracht
 heb ik gevaren, drie nachten drie dagen;
 trappen van water daalden wij af.
 Veertig meter gaat het omlaag
 vanaf Maastricht tot Grave.

Met de Elisabeth van Maasbracht.
 Sterk is het ancestrale, het water:
 trappen van water dalen er af
 tot in de dood en zijn krochten omlaag,
 's nachts, als de dromen ontwaken.

Op de Elisabeth van Maasbracht –
 schaduwen, raadsele, wolkengevaarten;
 trappen van raadsele daalde ik af:
 zeventig jaren ben ik gesmaad
 door wie één naam met mij dragen.

Met de Elisabeth van Maasbracht
 rijzend en dalend nog laat in de sluizen
 – trappen van water daalden zij af –
 meerden wij. Het was stil op de kade,
 wit was om de lantarens de mist.

'Als alle tranen zijn afgewist'
 staat er in Openbaring.

We ZINGEN de resterende coupletten van Lied 610, "Zo dor en doods".

4 Kom dan en spreek
 uw woord en breek
 zo onze gaven open.
 Wil ons met de Geesteskracht
 van uw adem dopen.

5 Wek ons voorgoed!
 Zet met uw gloed
 ons recht op onze voeten.
 Vol van leven zullen wij
 't morgenlicht begroeten.

6 Blaas met uw Geest
 in ons het feest
 dat allen zal verwarmen.
 Open ons het vergezicht
 op uw groot erbarmen!

LEZING Lucas 23: 50-56

⁵⁰⁻⁵¹Er was ook een man die Josef heette en afkomstig was uit de Joodse stad Arimatea. Hij was een raadsheer, een goed en rechtvaardig mens, die de komst van het koninkrijk van God verwachtte en niet had ingestemd met het besluit en de handelwijze van de raad. ⁵²Hij ging naar Pilatus en vroeg hem om het lichaam van Jezus. ⁵³Nadat hij het lichaam van het kruis had gehaald, wikkelde hij het in linnen doeken en legde het in een rotsgraf dat nog nooit was gebruikt. ⁵⁴Het was de voorbereidingsdag, de sabbat was bijna aangebroken. ⁵⁵De vrouwen die met Jezus waren meegereisd uit Galilea, waren Josef gevolgd. Ze zagen het graf en zagen ook hoe Jezus' lichaam er werd neergelegd. ⁵⁶Daarna gingen ze naar huis, waar ze geurige olie en balsem bereidden. Op sabbat namen ze de voorgeschreven rust in acht.

STILTE

LUTHERS AVONDGEBED

Allen: HEER, blijf bij ons,
 want het is avond en de nacht zal komen.
 Blijf bij ons en bij uw ganse kerk
 aan de avond van de dag,
 aan de avond van het leven,
 aan de avond van de wereld.
 Blijf bij ons met uw genade en goedheid,
 met uw troost en zegen,
 met uw woord en sacrament.
 Blijf bij ons wanneer over ons komt
 de nacht van beproeving en angst,
 de nacht van twijfel en aanvechting,
 de nacht van de strenge, bittere dood.
 Blijf bij ons in leven en in sterven,
 in tijd en eeuwigheid. Amen.

We ZINGEN nu Lied 591, "O Heer, wees met uw kerk" (tekst W. Barnard, melodie W. Vogel).

en laat ons niet ver-gaan,
 maar zend uw kracht
 diep in de nacht,
 dan breekt de mor-gen aan.

Liedboek O

2 Wij wachten U, o Zon,
 het duister duurt zo lang,
 het water stijgt
 en Gij, Gij zwijgt,
 het wordt ons al te bang.

3 Uw schepping vraagt naar U.
 Volhardt Gij in uw rust?
 De macht van 't kwaad
 gaat rond en gaat
 zijn gang naar hartelust.

4 Het was de zesde dag
 dat Gij de mensen riep
 en schiep voorgoed
 in vlees en bloed
 en in uw beeld verdiept.

5 De vrijdag is voorbij,
 de sabbath is vervuld.
 O dageraad
 toon uw gelaat,
 een ochtend zonder schuld!

6 O Heer, wees met uw kerk
 en laat ons niet vergaan
 maar zend uw kracht
 diep in de nacht,
 uw kracht om op te staan.

TENSLOTTE

Stille zaterdag

ik weet niet
 wie of wat
 er weg is uit de stad;
 de vreugde,
 of die man wiens naam
 op ieders lippen ligt.

ik hou het op de zwaartekracht.
 de vrouwen die langslopen
 in de straat buigen het hoofd,
 maar hun tranen vallen
 naar de hemel toe.

zelfs de stenen
 lijken lichter
 en de stilte
 die men doods noemt
 jubelt van nieuw leven.

ik weet niet
 wie of wat
 er weg is uit de stad;
 de tranen, het bloed
 van die man wiens naam
 op ieders lippen ligt.
 ik hou het op de zwaarte.

(Marcus 16:1-8)
Anton de Wit

We verlaten de kerk in stilte.

VIERING VAN DE PAASNACHT

30 maart 2024, om 23.00 uur in de Martinikerk

De viering is voorbereid met Tim Smid (WGM), Meike Meijer en Ruben van der Vlag.

De cantorij staat onder leiding van Mannes Hofsink.

Jan de Roos is de organist.

Voorganger is Jasja Nottelman.

ORDE VAN DIENST

HET LICHT

Het is stil en donker in de kerk.

Wij wachten en waken bij de doodsdeur bij het vuur van een paar fakkels.

Nog is het Stille Zaterdag.

LEZING Genesis 1:1 – 2:4 (NBV)

Na elke scheppingsdag klinken de woorden “Het werd avond, het werd morgen...”, waarna de gezongen woorden klinken:

“Zo wordt het avond en morgen,
de eerste/tweede/enz. dag”

Het wordt opnieuw stil in de kerk.

Dan klinkt er een eenzame klok.

Drie klokslagen, steeds weer opnieuw.

De bijzondere drieslag herinnert ons aan de nacht waarin Jezus door Petrus driemaal verloochend werd.

Dan wordt het weer stil.

Wij wachten en waken.

Opeens klinken drie luide kloppen op de deuren van de kerk.

De deuren worden wijd geopend.

De PAASKAARS wordt binnen gedragen als symbool van het Licht dat de duisternis overwint.

Voor de Paaskaars uit wordt de icoon van de Paasnacht gedragen.

Het nieuwe Licht wordt binnen gebracht:

We LOPEN in processie naar de doopvont, en zingen in wisselzang met de cantorij de litanie met alle heiligen (melodie N. Vlaming) uit het Dienstboek, nr. 135. Verdeling cantorij-allen als aangegeven.

voorzang: *allen:*

Heer, ont - ferm U o - ver ons. Heer, ont - ferm U

voorzang:

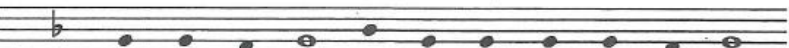
o - ver ons. Chris - tus, ont - ferm U o - ver ons.

allen: *voorzang:*

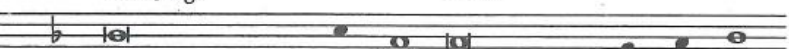
Chris - tus, ont - ferm U o - ver ons. Heer, ont - ferm

allen:

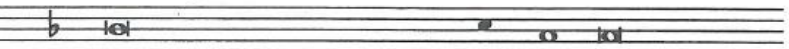
U o - ver ons. Heer, ont - ferm U o - ver ons.

voorzang: *allen:*

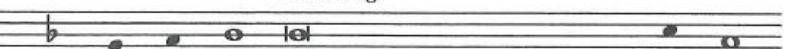
God, he - mel - se Va - der, ont - ferm U o - ver ons.

voorzang: *allen:*

God, Zoon, Ver - los - ser der we - reld, ont - ferm U

voorzang:

o - ver ons. God, hei - li - ge Geest. Ver - troos - ter,

allen:

ont - ferm U o - ver ons.

C: A:

Door de komst van de hei - li - ge Geest, geef ons uw

C: A: C:

vre - de. Chris - tus, hoor ons, Chris - tus, hoor ons. Chris - tus,

A:

ver - hoor ons, Chris - tus, ver - hoor ons.

DOOPGEDACHTENIS EN BELIJDENIS

We LEZEN Exodus 13: 17-18; 14: 9-12, 15-17, 19-22

Water wordt in de doopvont gegoten.

GEBED bij het water

LEZING Eén met Jezus Christus (naar Romeinen 6: 3-4)

Tijdens de lezing wordt de Paaskaars drie keer in het water gedompeld.

Jullie weten toch, dat de doop, waardoor wij één zijn geworden met Jezus de Gezalfde, ons heeft doen delen in zijn dóód? Door de doop in zijn dood zijn wij met hem begraven, opdat ook wij – zoals de Gezalfde door de kracht van de Vader uit de doden is opgewekt – een nieuw leven zouden leiden. Zijn wij één met hem geworden door het beeld van zijn dood, dan moeten wij hem ook volgen in zijn opstanding.

AFWENDING EN TOEWENDING

Voorganger: Jullie die je doop willen gedenken:

Wil je de HEER je God dienen
en naar zijn stem alleen horen?

Allen: JA, DAT WIL IK.

- Voorganger: Wil je je verzetten tegen alle machten
die als goden over ons willen heersen?
Allen: JA, DAT WIL IK.
- Voorganger: Wil je ieder slavenjuk afwerpen
en leven in de vrijheid van Gods kinderen?
Allen: JA, DAT WIL IK.

GELOOF BELIJDEN

- Voorganger: Geloof je in God,
die ons gemaakt heeft tot wie we zijn;
die ons inspireert en kracht geeft
op de weg naar gerechtigheid en vrede.
Allen: JA, IK GELOOF.
- Voorganger: Geloof je in Jezus van Nazareth, de Messias,
die ons op deze weg is voorgedaan,
door de dood heen.
Allen – vrouw, man, klein en groot, arm en rijk –
trad hij als gelijke tegemoet.
Daarmee bracht hij aan het licht
Gods liefde voor de mensen.
Allen: JA, IK GELOOF.
- Voorganger: Geloof je dat de Geest ons bezielt,
en ook zichtbaar wordt in de mens naast ons.
Zo kunnen wij ons inzetten voor elkaar
en verantwoordelijkheid nemen
voor de samenleving.
Allen: JA, IK GELOOF.
WIJ HOPEN OP EEN KERK
DIE HAAR GRENZEN VERLEGT
EN ZICH OPENT VOOR DE WERELD,
OP WEG NAAR DE ENE KERK EN DE ENE WERELD.

PERSOONLIJKE DOOPVERNIEUWING

Ieder die dat wil kan nu naar voren komen om symbolisch de eigen doop of belijdenis te vernieuwen. Je ontvangt met water een kruis op je voorhoofd en daarbij wordt gezegd:

Voorganger: De Geest is het die levend maakt.
 Ontvanger: AMEN.

We ZINGEN Lied 351, "In U zijn wij begrepen" (tekst W. Barnard, melodie J. Geraedts).

Tijdens het zingen van dit lied lopen wij achter de Paaskaars aan naar voren en zoeken een plek.

1 In U zijn wij be - gre - pen,
 in U zijn wij ge-doopt.
 Uw dood werd ons ten te - ken,
 uw le - ven on - ze hoop.
 Nu we - ten wij voor-goed:
 Gij zult ons nooit be - ge - ven,
 uw li - chaam is ons le - ven,
 uw of - fer is ons bloed.

Liedboek Online

2 Wij zijn in U begraven,
 wij staan met U rechtop.
 Wij zijn niet langer slaven
 maar kinderen van God.
 Een wereld zijn wij oud
 maar nieuw als deze morgen
 geborgen ongeboren,
 verloren tot behoud.

3 De dood van één voor allen
 werd vruchtbaar in de tijd,
 het zaai - zaad is gevallen,
 het loopt op oogsten uit.
 De zondvloed is voorbij,
 ziedaar de nieuwe oever,
 een duif koert in het lover,
 dit is de overzij.

EVANGELIE VAN DE VERRIJZENIS

De Paaskaars wordt op de standaard gezet.

LEZING Marcus 16: 1-8 (NBV21)

Toen de sabbat voorbij was, kochten Maria van Magdala en Maria, de moeder van Jakobus, en Salome geurige olie om Hem te balsemen. 2 Op de eerste dag van de week gingen ze heel vroeg in de ochtend, vlak na zonsopgang, naar het graf. 3 Ze zeiden tegen elkaar: 'Wie zal voor ons de steen voor de ingang van het graf weggrollen?' 4 Maar toen ze opkeken, zagen ze dat de steen al was weggerold; het was een heel grote steen. 5 Toen ze het graf binnengingen, zagen ze rechts een in het wit geklede jongeman zitten. Ze schrokken vreselijk. 6 Maar hij zei tegen hen: 'Wees niet bang. Jullie zoeken Jezus van Nazaret, die gekruisigd is. Hij is opgewekt uit de dood, Hij is niet hier; kijk, dat is de plaats waar Hij was neergelegd. 7 Ga terug en zeg tegen zijn leerlingen en tegen Petrus: "Hij gaat jullie voor naar Galilea, daar zullen jullie Hem zien, zoals Hij jullie heeft gezegd."'

8 Ze gingen naar buiten en vluchtten bij het graf vandaan, want ze waren bevangen door angst en schrik. Ze waren zo erg geschrokken dat ze tegen niemand iets zeiden.

We ZINGEN een bewerking van Psalm 150 uit *Gezangen voor Liturgie* (vertaling I.G.M. Gerhardt en M.H. van der Zeyde; melodie A. Oomen).

Cantorij:

Allen:

Cantorij: Looft God in zijn heilig domein,
 looft Hem in zijn groots firmament,
 looft Hem om zijn daden van macht,
 looft Hem krachtens zijn mateloze grootheid.
 Alles wat adem heeft love de Heer.

Allen: ALLES WAT ADEM HEEFT LOVE DE HEER.

Cantorij: Looft Hem met de stoot op de ramshoorn,
 looft Hem met harp en met citer,
 looft Hem met handtrom en reidans,
 looft Hem met snaren en fluit.
 Looft Hem met slaande cymbalen,

looft Hem met klinkende cimbels,
 Alles wat adem heeft love de Heer! Godlof!
 Alles wat adem heeft love de Heer.

Allen: ALLES WAT ADEM HEEFT LOVE DE HEER.

OVERWEGING

We ZINGEN Lied 630, "Sta op! – Een morgen ongedacht" (tekst
 A.C. den Besten, melodie M. Vulpus).

1 Sta op! – Een mor - gen on-ge-dacht,
 Gods dag is aan - ge-bro - ken,
 er is in één be-wo-gen nacht
 een nieu-we len - te ont-lo - ken.
 Het le-ven brak door aar-de en steen,
 uit al-le won-deren om u heen
 spreekt, dat God heeft ge-spro-ken.

Liedboek Or

2 Hij heeft gezegd: Gij mens, kom uit,
 open uw dode oren;
 kom uit het graf dat u omsluit,
 kom uit en word geboren!
 Toen heeft zich in het vroegste licht
 de nieuwe Adam opgericht,
 ons allen lang tevoren.

3 Al wat ten dode was gedoemd
mag nu de hoop herwinnen;
bloemen en vogels, alles roemt
Hem als in den beginne.

Keerde de Heer der schepping weer,
dan is het tevergeefs niet meer
te bloeien en te minnen.

4 Sta op! Hij gaat al voor ons uit,
de schoot van 't graf ontkomen.

De morgen is vol nieuw geluid,
werp af uw boze dromen.

Waar Hij, ons Hoofd, is voorgegaan,
is voor het lichaam nu vrij baan
naar een bestaan volkomen.

De tafelviering vervolgen wij in een kring in het hoogkoor.

We volgen de paaskaars en het licht daar naartoe. Op het orgel wordt gespeeld "Christ lag in Todesbanden" van Johann Sebastian Bach (1685-1750), BWV 625.

COLLECTE

De bestemming van de diaconale collecte van vanavond wordt toegelicht door Martin de Bruijn van de Werkgroep Diaconaat.

VOORBEDEN

De voorbeden lopen uit in een gezamenlijk gesproken Onze Vader:

Allen: Onze Vader, die in de hemel zijt,
                     uw Naam worde geheiligd.
                     Uw Koninkrijk kome.
                     Uw wil geschiede
                     op aarde zoals in de hemel.
                     Geef ons heden ons dagelijks brood.
                     En vergeef ons onze schulden
                     zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
                     En leid ons niet in verzoeking,
                     maar verlos ons van de boze.
                     Want van U is het koninkrijk
                     en de kracht
                     en de heerlijkheid
                     in eeuwigheid.
                     Amen.

VREDEGROET

MAALTIJD VAN DE HEER

Wij bidden en zingen het tafelgebed, Lied 403D, "Gij, louter licht"
(tekst S.L.S. de Vries, melodie W. Vogel).

Voorganger: Die wij kennen als een Vader, die zichzelf ter sprake
bracht in een mensenkind, een broeder –

Allen:

Gij, lou - ter licht en bron van eeu - wig
le - ven, wij ze - ge - nen U!

The musical score consists of two systems of staves. The first system has a vocal line (treble clef) and a piano accompaniment line (bass clef). The second system continues the vocal line and piano accompaniment. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The lyrics are written below the vocal line.

Voorganger: Want Gij hebt ons beschaamd met uw goedheid,
uw liefde, Gij vult onze leegte met overloed.
Gij roept ons tot leven met nieuwe namen

Allen (zingen): GIJ LOUTER LICHT EN BRON VAN EEUWIG LEVEN,
WIJ ZEGENEN U!

Voorganger: Zo vaak heeft uw liefde al vrucht gezet in mensen;
met hen en met alles wat ademt van genade
zingen wij hier:

Allen (zingen): GIJ LOUTER LICHT EN BRON VAN EEUWIG LEVEN,
WIJ ZEGENEN U!

Voorganger: Wij zegenen U om het hoge woord van den beginne,
dit licht in ons duister, dit brood uit de hemel,
de Zoon naar uw hart, gezonden opdat wij allen U kennen,
voorgoed zullen leven, gekozen tot vrienden.

Allen:

Hij, licht uit licht, woord van den be - gin - ne,

The musical score consists of two staves. The top staff is the vocal line (treble clef) and the bottom staff is the piano accompaniment (bass clef). The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The tempo marking 'allegro' is written above the first measure of the vocal line. The lyrics are written below the vocal line.

Je - zus Mes - si - as!

Voorganger: Hij, vrucht uit de schoot van uw volk Israël,
de wijnstok op wie wij allen zijn geënt.
Uw liefde voor Hem is de bron waaruit wij drinken.
Hij opent ons de ogen, is het licht dat voor ons uitgaat.

Allen:

allen:
Hij, wa - re her - der, woord van

den be - gin - ne, Je - zus Mes - si - as!

Voorganger: Hij heeft zich gegeven, verloren als graan
gezaaid in de aarde, belofte van toekomst.
Hij was in de wereld, Hij stierf aan de nacht.
Geen grotere liefde: zijn laatste adem gaf ons het leven.
Hij was als brood, gebroken, gedeeld, levend brood:
zijn lichaam voor ons.
Hij werd onze beker, een overvloed van bruiloftswijn:
zijn bloed voor ons.
Wij gedenken zijn dood, wij vieren het leven:
hier reiken wij elkaar wat Hij ons gaf.

Allen:

Hij, Lam van God, brood uit de he - mel,

Je - zus Mes - si - as!

A musical score for the hymn 'Je - zus Mes - si - as!'. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The melody is simple and homophonic, with the lyrics 'Je - zus Mes - si - as!' written below the treble staff.

Voorganger: Erfgenamen van zijn vrede,
 wij, voorgoed genoemd zijn lichaam,
 dat wij woning zijn voor U.
 Dat wij ranken van zijn hart zijn,
 vruchten dragen,
 die hemel en aarde verheugen.

Allen (zingen): GIJ LOUTER LICHT EN BRON VAN EEUWIG LEVEN,
 WIJ ZEGENEN U!

Tijdens het delen van brood en wijn zingen we Lied 139D, "La ténèbre n'est point ténèbre", een lied uit de traditie van Taizé. *Vertaling: Heel het duister is vol van luister door uw licht, de nacht is net zo helder als de dag.*

La té - nè - bre n'est point té - nè - bre de - vant toi:
 la nuit com - me le jour est lu - miè - re.

A musical score for the hymn 'La té - nè - bre n'est point té - nè - bre de - vant toi: la nuit com - me le jour est lu - miè - re.'. It consists of two systems, each with a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has two sharps (D major), and the time signature is 3/4. The melody is simple and homophonic, with the lyrics written below the treble staff. The score ends with a double bar line and repeat dots.

SLOTGEBED

ZEGEN

Ons SLOTLIED Lied 608, "De steppe zal bloeien" (tekst H. Oosterhuis, naar Jesaja 35:1-10; melodie A. Oomen).

1 De step-pe zal bloei-en
de step-pe zal la-chen en jui - chen.
De rot-sen die staan van-af de da-gen der schep-ping
staan vol wa-ter, maar dicht de rot-sen gaan o - pen.
Het wa-ter zal stro-men het wa-ter zal tin-te-len,
stra-len, dor-sti-gen ko-men en drin - ken.
De step-pe zal drin-ken, de step-pe zal bloei-en,
de step-pe zal la-chen en jui - chen.

Liedboek Or

2 De ballingen keren
zij keren met blinkende schoven.
Die gingen in rouw
tot aan de einden der aarde
een voor een, en voorgoed,
die keren in stoeten.
Als beken vol water
als beken vol toesnellend water
schietend omlaag van de bergen.
Met lachen en juichen -
die zaïden in tranen
die keren met lachen en juichen.

3 De dode zal leven
de dode zal horen: nu leven.
Ten einde gegaan
en onder stenen bedolven
dode, dode, sta op,
het licht van de morgen.
Een hand zal ons wenken
een stem zal ons roepen: Ik open
hemel en aarde en afgrond.
En wij zullen horen
en wij zullen opstaan
en lachen en juichen en leven.

ORGELSPEL

Bij de uitgang van de kerk vragen we jullie een bijdrage om de viering van onze diensten in deze kerk mogelijk te maken.

Diaconale Collecte
Paasnacht

Instandhouding
Martinidiensten

